

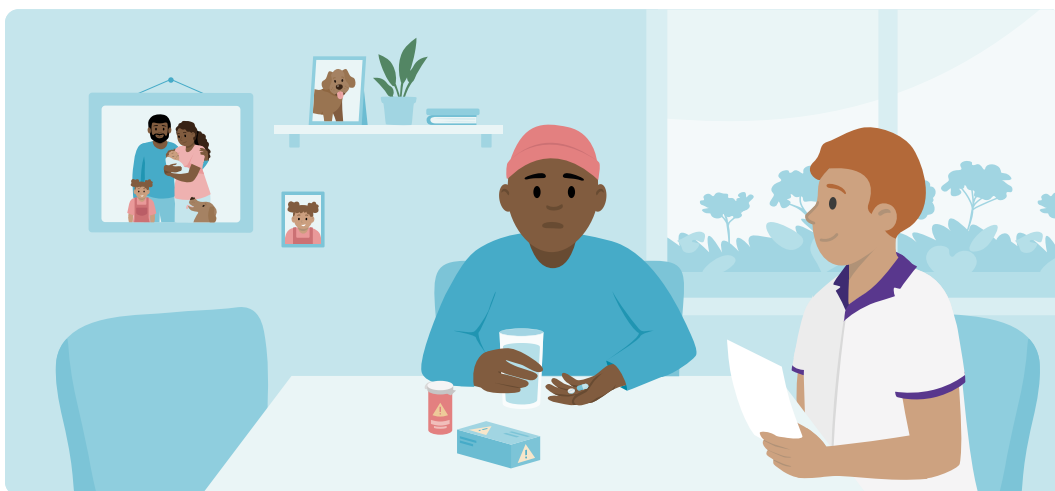
Veilig werken met cytostatica

Wijk

Patiënteninformatie

Cytostatica: medicijnen tegen kanker

Waar moeten u en uw naasten op letten als u medicijnen tegen kanker gebruikt?

Cytostatica zijn medicijnen tegen kanker. U kunt deze op verschillende manieren innemen. Nadat ze in uw lichaam hun werk hebben gedaan, komen ze uw lichaam weer uit. Bijvoorbeeld via uw plas, poep, braaksel, zweet, bloed, speeksel en wondvocht. Dit kan schadelijk zijn voor mensen in uw omgeving. Hieronder leest u wat u kunt doen tijdens de behandeling. Deze informatie is ook belangrijk voor uw naasten.

Wat zijn cytostatica?

Cytostatica zijn medicijnen die de groei van kankercellen remmen of stoppen. Daardoor kan de tumor kleiner worden of verdwijnen. Dit wordt ook wel chemotherapie genoemd. U krijgt cytostatica via pillen, een drankje, een spuit, zalf of een infuus. Cytostatica gaan via uw bloed naar uw lichaamscellen.

De resten van cytostatica verlaten uw lichaam in de dagen na de behandeling. Dit gebeurt via plas, poep, braaksel, zweet, bloed, speeksel en pus. Dit wordt ook wel excreta genoemd. Cytostatica kunnen schadelijk

zijn voor mensen in uw omgeving. Daarom is het belangrijk om goed op te letten bij het omgaan met excreta. Volg de adviezen van uw zorgverlener om uw omgeving te beschermen.

Hoe lang blijven cytostatica in het lichaam?

Uw zorgverlener vertelt u hoe lang de resten van de cytostatica in uw lichaam blijven en dus uit uw lichaam kunnen komen. Deze periode heet de risicoperiode of besmettingsperiode. In deze periode is het belangrijk dat mensen om u heen niet met uw excreta in contact komen. Hieronder leest u adviezen voor de risicoperiode.

(Intiem) contact tijdens de risicoperiode

Tijdens de behandeling met cytostatica mag u gewoon mensen aanraken. Zoals een hand geven, knuffelen, zoenen en vrijen. Het is niet zeker of er resten van cytostatica in sperma of in de vagina zitten. Gebruik daarom tijdens de risicoperiode en de week daarna wel een condoom bij het vrijen.

Let op!

Zolang u in de risicoperiode zit, is het belangrijk dat u dit vertelt aan iedereen die bij u thuis komt. Ook aan de huishoudelijke hulp en thuiszorg.

Waar moet u tijdens de risicoperiode op letten?

Probeer zoveel mogelijk zelf voor uw omgeving en uzelf te zorgen. Zo verkleint u de kans dat mensen bij u in uw omgeving in contact komen met uw excreta. Hieronder staan tips voor de risicoperiode.

Naar de wc gaan

- Plas zittend.
- Spoel de wc 2 keer door met de deksel dicht.
- Was uw handen goed na elk wc-bezoek

Overgeven

Wanneer u misselijk bent en denkt dat u gaat overgeven:

- Geef het liefst over in de wc. Spoel de wc daarna 2 keer door met de deksel dicht.
- Lukt het niet om in de wc over te geven? Gebruik dan een plastic zak. Knoop de zak dicht en gooi deze weg in een aparte vuilniszak.
- Was uw handen goed na het overgeven en het opruimen van braaksel.

Veilig schoonmaken

Neem tijdens de risicoperiode maatregelen bij huishoudelijke taken, zoals het schoonmaken van de wc. Probeer zoveel mogelijk zelf te doen. Zo voorkomt of verkleint u de kans dat mensen om u heen in aanraking komen met cytostatica.

Hieronder staan adviezen voor het schoonmaken tijdens de risicoperiode. U hoeft zelf geen beschermende kleding te dragen, zoals handschoenen. Maar als anderen bij u schoonmaken, moeten zij dat wel doen. Gebruik dan het liefst handschoenen die voldoen aan de NEN-EN 16523-1:2015+A1:2018. Deze laten geen cytostatica door.

Badkamer en wc schoonmaken

Volg deze stappen als u de badkamer en wc schoonmaakt. Maakt iemand anders schoon? Zorg dan dat hij of zij handschoenen draagt. Gooi deze na het schoonmaken weg in een dubbele afvalzak.

- Maak de wc minimaal 1 keer per dag schoon.
- Gebruik allesreiniger of afwasmiddel bij het schoonmaken. Als u een blaasspoeling met BCG heeft gehad, gebruik dan chloor bij het schoonmaken van de badkamer. Vraag het aan uw zorgverlener als u twijfelt wat u moet gebruiken.
- Gebruik aparte schoonmaakdoeken voor de wc, wastafel, vloer en muren.
- Spoel de schoonmaakdoeken niet uit. Hierdoor kan cytostatica in het water komen. Gooi schoonmaakdoeken na 1 keer gebruiken weg. Kan dit niet? Was de gebruikte schoonmaakdoeken dan meteen.
- Ziet u excreta, zoals zweet of plas? Ruim deze eerst op met meerlaags keukenrol of toiletpapier. Gooi dit weg in een dubbele afvalzak.
- Maak de vloer bij de deuropening schoon. Maak daarna de spiegels, lichtknoppen, wastafel, kranen, wanden, wc-bril en de buitenkant van de wc schoon. Maak dan de binnenkant van de wc schoon. Maak als laatste de vloer nog een keer schoon. Gebruik hierbij elke keer een schone schoonmaakdoek.
- Gooi het gebruikte water door de wc. Spoel dan 2 keer door met de deksel dicht. Geen deksel? Gebruik een celstofonderlegger met de plastic kant naar boven. Gebruik de celstofonderlegger maar 1 keer.
- Spoel de emmer schoon met koud water. Maak deze hierna schoon met allesreiniger.
- Was altijd uw handen na het schoonmaken.

Besmet wasgoed wassen

Is wasgoed nat geworden, bijvoorbeeld door zweet? Dit wordt besmet wasgoed genoemd. Volg dan deze stappen. Doet iemand anders de was? Zorg dan dat hij of zij handschoenen en eventueel een halterschort draagt. Gooi deze na het wassen weg in een dubbele afvalzak.

- Was uw handdoeken en washandjes gelijk na het douchen.
- Was besmet wasgoed het liefst meteen. Voeg hier geen ander wasgoed aan toe.
- Stop het in de wasmachine en laat eerst een koud spoelprogramma draaien.
Was daarna met het gewone programma.
- Kunt u het wasgoed niet meteen wassen? Stop het dan in een aparte zak, zodat ander wasgoed niet besmet raakt.
- Was altijd uw handen als u klaar bent.

Beddengoed verschonen

Gaat u het bed verschonen? Volg dan deze stappen. Doet iemand anders dit? Zorg dan dat hij of zij handschoenen en een halterschort draagt. Gooi deze na het wassen weg in een dubbele afvalzak.

- Haal het beddengoed van het bed en haal de kussensloop van het hoofdkussen. Pak hierbij vooral de hoeken vast. Want het midden is meestal het meest besmet.
- Leg de kussensloop op het bovenlaken of dekbedovertrek.
- Werk vanuit de hoeken naar het midden. Sla de punten over het midden heen. Zo zit het minst besmette deel aan de buitenkant.
- Rol daarna ook het hoeslaken op, van boven naar beneden. Sla het ingestopte deel van het hoeslaken bij het voeteneinde als laatste over het totale verzamelde beddengoed heen.

Is het beddengoed nat geworden, bijvoorbeeld door zweet?

- Was het direct in de wasmachine. Begin met een koud spoelprogramma. Daarna het wasprogramma dat u normaal kiest.
- Kunt u het niet meteen wassen? Stop het dan in een aparte (was)zak, zodat ander wasgoed niet besmet raakt.

Let op!

Houd besmet wasgoed, zoals gebruikte schoonmaakdoeken en beddengoed, altijd uit de buurt van kinderen en huisdieren.

Wat moet u doen als iemand in contact komt met medicijnresten?

- **Zijn de cytostatica op kleding gekomen?** Trek de kleding direct uit en was deze meteen.
- **Zijn de cytostatica op de huid gekomen?** Was de huid direct met water en zeep.
- **Zijn de cytostatica in het oog gekomen?** Spoel het oog direct uit met water en bel de dokter.

Afval weggooien

Een besmetting met cytostatica kan ook via afval gebeuren. Afval kan tot 7 dagen na gebruik nog resten van cytostatica bevatten. In het schema hieronder ziet u welk afval waar en hoe weggegooid moet worden. En wie dit het beste kan doen: u of de zorgverlener.

Download schema

Meer informatie

- Op kanker.nl kunt u meer lezen over kanker.
- Op apotheek.nl vindt u informatie over medicijnen zoals cytostatica.
- Op kwf.nl vindt u informatie en ondersteuning over kanker en behandelingen.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen? Praat er dan over met de zorgverlener van wie deze informatie heeft ontvangen of ga naar uw behandelend arts.